

دوو کهډ

نهمين گهرديگلاني
(بوکان)

گاردونځي له دوو لاره کون کردووه و په تيکي لڼ گريداوه. له ملي کردووه و بنښت و نوځل و کاکائوي له نيو گاردونه په له که دا پريز کردووه. هر دېروا و له بهرځويه به دنگه مندالانه که ي زور له سهره څو نه و ونډه که هر څو گويي لڼ دېهې ده لڼ: «بنښت، نوځل، کاکائو، کاکائو، بنښت، نوځل...» دهسته کز و په قه له که ي به بني گاردونه که وه گرتووه و چاوه په شه کاني به وردی به خه لکدا ده گيړي و به شهرمه وه جارجار سهری هه لډيني و دايد خاته وه. نارقه يه که ي روون به لاجانگه گهنم په ننگه که يدا شوې بوته وه. نهرم له دوو لاره به ره و چه ناگه ورديله که ي داده خزین. سهرلوو ته چکوله که ي دووسې دلږه نارقه ي وردی ددراوه و ده ليني شه ونه و له سهر وشکه گه لايه که ي نه رخه واني نيشتووه. هه ناسه ي سوار بووه، سيخه ي سينگي له گه ل دنگه مندالانه که ي تيکه ل بووه و ده ليني سهدان شه قاو هه لاتووه و هر ئيستا ده خنکي. په گي مله باريکه که ي هه ستاوه و هه ست ده که ي شين هه لگه راوه. له بازاری چاکه چکوله هاته ده ري و نهرم نهرم به شوسته ي شه قامي گه ورده دا بايدايه وه و به ره و فه له که ي نه سکته نده ري پړي. سيخه سيخه سينگي هه روا له گه ل نوځل و کاکائو و بنښت و دنگه مندالانه که ي تيکه ل دېهې. کابراه که ي ره شي سهر ماشورنجي جگه ره يه که ي به ليوه وه يه و به ره و رووي دي. کابرا خيرا خيرا مژ له جگه ره که ي دده و دوو که له که ي ددده داته وه. نه مير به ديتني کابرا چاوه په شه کاني زيت کرده وه و به قه له ميازيکي ورد و مندالانه بازی دا نه و به ري قاناوه که و راوه ستا. کابراي جگه ره کيش به لايده تيپه ري و باي دهمه و نيوه ري دوو که ل و بوني خلته که ي ناوقاي نه مير کرد و وه کوڅه کوڅي خست. به هه ناگه ورديله که ي ديسان بازی دايه وه سهر شوسته که و پالي به ديواي به يني دوو

دوکانه‌وه دا. کۆخه پیرانی پێ کرد و تازای ئەندامی
وه‌سه‌ر ئاره‌قه گه‌را. کابرای دوکاندار ده‌ستی له‌ سه‌ر
شانی دانا و گوتی:

«مامه چکۆل گیان ئەوه سه‌رمات بووه؟»

ئه‌میر ئاوری دایه‌وه کابرا جگه‌ره‌یه‌کی به‌ لێوه‌وه بوو.
ئه‌میر به‌ دیتنی جگه‌ره‌که‌ی لێوی داچله‌کی و له‌ناکا و
وه‌ک چۆله‌که‌یه‌ک که‌ خۆی له‌ چنگی باشوو راپسکینتی
هه‌لات و دیسان به‌قه‌له‌مبازه وردیله‌که‌ی له‌ قاناوه‌که
په‌رییه‌وه. چهند شه‌قاو به‌ سه‌ر شه‌قامه‌که‌دا رۆیشت و
دیسان بازی دایه‌وه سه‌ر شوسته‌که. کۆخه چنگی له
گه‌رووی گیر کردبوو و ئەوه‌نده‌ی تری ئاره‌قه پێ ده‌ردابوو
و هه‌را کردنی له‌بیر بردبووه. چاوی له‌ بنیشت و
نوقله‌کانی بریبوو و نه‌رم نه‌رم هه‌نگاوی ده‌نا و سیخه‌ی
سینگی له‌گه‌ل ترپه و خشپه‌ی که‌وشه ئیسپۆرته‌کانی
ئاوتته‌ ده‌بوو. هینده کۆخیبوو سپیایی چاوی سوور
هه‌لگه‌رابوو و گلارکه ره‌شه‌که‌ی چاویشی خورمایی
ده‌نواند. نه‌ده‌گه‌ریا، به‌لام دوو ریز ئاره‌قه و فرمیسک له
به‌ر پیتلوی چاوییه‌وه داده‌خزان و له‌ هه‌ر دوو لاره‌وه
داده‌گه‌ران بۆ سووچی لێوی و ده‌یانویست زمانه ویشک
هه‌لگه‌راوه‌که‌ی ته‌رکه‌نه‌وه. له‌ ده‌وری فه‌له‌که‌ی
ئه‌سکه‌نده‌ری تۆزی راره‌ستا. تازه خه‌ریک بوو پشوو
بیتته‌وه به‌ر خۆی چهند گاردۆنی پر له‌جووجه‌له‌ی زه‌رد و
سوور سه‌رنجی راکبشا و هه‌نگاوی بێ ئیختیار به‌ره‌و
لایان خوشی.

کابرای خاوه‌نی جووجه‌له‌کان پشتی نابوو به‌دیواره‌که‌وه
و هه‌لترووشکابوو. ئەمیر له‌لای جووجه‌له‌کان راره‌ستا و
چاوی تیبیرن. جووجه‌له‌کان خیراخیرا ده‌نوکیان له‌ کادار
و ورده گه‌مه‌که‌ی به‌رده‌میان ده‌دا و چینه‌یان ده‌کرد. ئەمیر
له‌دلی خۆیدا گوتی: «بریا منبیش جووجه‌له‌ بایه‌م به‌س
نییه‌ مریشک و که‌له‌شیر و جووجه‌له‌ جگه‌ره‌ ناکیشن.»
کابرای جووجه‌له‌ فرۆش ده‌ستی به‌گیرفانی پانتۆله‌که‌یدا
کرد به‌سته‌یه‌کی جگه‌ره‌ ده‌هینا و له‌ گیرفانه‌که‌ی
دیکه‌شی شه‌مچه‌که‌ی ده‌هینا. جگه‌ره‌ی به‌لێویه‌ونا.
ئه‌میر هه‌روا چاوی له‌ جووجه‌له‌کان بریبوو، دانه‌یه‌کی
سووریان له‌گه‌ل بوو به‌ ده‌نووک له‌هه‌موویانی ده‌دا و
نه‌یده‌هیشت له‌جیبی خۆیان بسه‌رون. کابرای جگه‌ره‌فرۆش
لقه‌ شه‌مچه‌ی ده‌هینا و هه‌لیکرد. ئەمیر هه‌رکه‌ گوتی
له‌خشه‌ی شه‌مچه‌که‌ بوو داچله‌کی و سه‌ری هه‌لینا.

کابرای جگه‌ره‌ فرۆش خه‌ریک بوو جگه‌ره‌ داگیرسینتی،
هیشتا گری لقه شه‌مچه‌که نه‌گه‌یشتبووه جگه‌ره‌که ئه‌میر
پیتی پیتوه‌نا و وه‌ک ئاسکی سلۆک بازی دایه ئه‌وبه‌ری
قاناوه‌که و دوور که‌وته‌وه. ده‌وری فه‌له‌که‌که‌ی لیدا و
له‌سه‌ر سه‌کۆی به‌درگای بانگی مه‌سکه‌ن دانیشت. له
ده‌ستی راستی سه‌کۆکه کورپکی لاو ماشین و تفه‌نگ و
بووکه‌باخه‌ی مندالانه‌ی ده‌فرۆشت. چاوی له‌سه‌ر
ماشینیکێ پۆلیسی گیرسایه‌وه و چرا سووره‌که‌ی وه‌ک
کاره‌با ئه‌میری کیشا بۆ لای خۆی. هه‌ستا و چوو له‌په‌نای
ماشینه‌که راره‌ستا و چاوی له‌ ماشینه‌که نه‌ترووکاند.

ئه‌میر له‌ژووره چکۆله‌که‌ی مالتی دانیشتوووه دایکی له
ناشپه‌زخانه‌که خه‌ریکی چیشت لێنانه و ئەوینی خوشکی
به‌ گاگۆلکی به‌ نیوژووره‌که‌دا ده‌گه‌ری و گروگال ده‌کا.
ماشینه‌ پۆلیسییه‌که‌ی قورمیش کرده‌وه و له‌ سه‌ر
فه‌رشه‌که دایدن. ماشینه‌که به‌ ئاژیر لیدان ده‌چێ بۆ لای
ئەوین، که‌ لێی نزیک ده‌بیتته‌وه ئەوین به‌ ده‌سته
خرینه‌کانی ماشینه‌که ده‌گرێ و ناھیلتی برۆا. هه‌لده‌ستی
و ده‌چێ له‌به‌ر ده‌ستی ئەوین لای ده‌با و ده‌یه‌وی دیسان
قورمیشی بکاته‌وه. ئەوین ده‌ست به‌گه‌ریان ده‌کا.

- «کاکه ئەو ماشینه پۆلیسییه به‌چه‌نده؟»

کابرایه‌ک ده‌ستی کورپه‌که‌ی گرتبوو له‌ په‌نا ئەمیر
راره‌ستا بوون.

- «دوو هه‌زار و پینسه‌د خاله‌گیان.»

کابرا دوو هه‌زار و پینسه‌ده‌که‌ی دایه‌ده‌ست کورپه‌ لاره‌که
و ماشینه‌که‌ی هه‌لگرت. کورپه‌که خیرا ماشینه‌که‌ی
له‌ده‌ستی باوکی راپسکاند و له‌پیتشییه‌وه هه‌لات. هه‌تا
دوور که‌وته‌وه ئەمیر هه‌ر چاوی له‌ کورپه‌ و ماشینه‌که‌ی
باوه‌شی بوو.

- «کاکه گیان سه‌عات چه‌نده؟»

- «سه‌عات دوازه‌ده و نیوه.»

به‌بیستنی دوازه‌ده‌نیو داچله‌کی و چاوی له
گاردۆنه‌که‌ی ملی کرد و ده‌ستیکێ له‌گیرفانی دا.
پاره‌کانی ده‌هینا و بژاردی بایی چوارسه‌د و په‌نجا تمه‌نی
فرۆشتوو. به‌په‌له‌ به‌ره‌و مالتی پیتی پیتوه‌نا. به‌شه‌قامی
گه‌وره‌دا به‌ره‌و ژوور رۆیشت و پاشان به‌شه‌قامی هه‌مندا
داگه‌را. گه‌یشته‌به‌ر سوپه‌مارکیته‌که‌ی نادری. له‌به‌ر
شووشه‌به‌نده‌که‌ی راره‌ستا و چاوی له‌که‌لویه‌لی دووکانه‌که
برۆ. ده‌مانچه ئاوییه‌که له‌وی نه‌ماوو. دوینتی له‌گه‌ل

باوکی چوووون بۆ کرینی فاف و ماکارۆنی، چاوی بهو دهمانچه ئاوییه کهوتبوو. چهندهی پی خوشبوو بۆی بکری، پر له ئاوی بکا و له دایکی و ئهوینی خوشکی گری و ئهوینی خوشکی به پریشکهی ئاوه که قریشکهی پیکه نینه کهی له ماله که دا دهنگ داتهوه. دوینی که چاوی به دهمانچه که کهوتبوو زۆر له باوکی پارابۆوه بۆی بکری، بهلام بۆی نه کریبوو. ئه میر گوتبووی: «کاکه ئه و دهمانچه یه به چه نده؟»

نادری گوتبووی: «حه وسه ت تمه ن.»

کاتییک دهستیان دابوو فاف و ماکارۆنییه کان و هاتبوونه ده ری، باوکی گه رابۆوه بۆ نیو دوکانه که. ئه میر له خوشیاندا خه ریک بوو شاگه شکه بی. به دوا ی باوکیدا هه لاتبۆوه بۆ نیو دوکانه که و دهستی دابوو ده مانچه ئاوییه که، به لام به مۆریه کی باوکی له جیی خۆی دانا بۆوه. نادری به سته یه کی جگه ره ی ویتستونی دابوو ده ست باوکی ئه میر و هه زار و دووسه ت تمه نی لیوه رگرتبوو.

کابراهک له دوکانه که ی نادری هاته ده ری و جگه ره یه کی قاوه یی به لیوه وه بوو. ئه میر هه رکه چاوی پی کهوت له جیی خۆی داچله کی و به چه ند هه نگاوی سووک و سرک هه لات و دوور کهوته وه. گاردۆنه که ی ملی و بنیشت و نوقله کانی و سیخه سیخی سینگی له گه ل خۆیدا برد و به دوو سی کۆلندا بایدا یه وه و گه یشته وه مالتی. له ده رگای دا و دایکی هات ده رگا که ی بۆ کرده وه. دایکی باوه شی پیداکرد و روومه ته سویره که ی ئه میر لیتوی کزانده وه. دایکی گاردۆنه که ی له ملی دامالتی و دهستی گرت و بردی بۆ لای شیره ئاوه که. شیره که ی بۆ به ردا یه وه و ئه میر ده ست و ده موچاوی شووشه ت. پاشان به لۆی له چکه که ی دایکی ده موچاوی سړی. به دوا ی دایکیدا چوو پشخانه که و چاوی به که وشه کانی باوکی کهوت. ئه مۆ باوکی له پیش ئه ودا هاتبۆوه. هه میشه هه ولی ددا پیش باوکی بگاته وه مالتی و هه تا ئه و دیته وه دایکی نان و چایی بداتی و کاتییک باوکی دیته وه ئه و خۆی له حه وشه بخافلینی و بۆن و دووکه لی جگه ره وه کۆخه کۆخی نه خات، به لام ئه مۆ به لای جووجه له و ماشینی پۆلیسییه وه خافلا و ئاوا و ده رده نگ کهوت. ئه و رۆژانه ی که له دوا ی باوکی ده گه یشته وه مالتی ده بو هه تا سه عات دوو و نیو و سی، ئه و کاته ی

باوکی ده رۆیشته وه بۆ سه ر کاره که ی له حه وشه خۆی به خیز و خۆلوخا که وه بخافلینی و نه چیته ژوو ری، به لام ئه وه هه ر بۆ نیوه رۆیانی هه واخۆشی بوو. ئه و رۆژانه ی دانی پاش نیوه رۆش ده چوو قوتا بخانه باش بوو سه عات یازده و نیو نانی نیوه رۆی ده خوارد و ده رۆیشت، به لام شه وانه و زستانانه شه گه ر دانی به یانیان له قوتا بخانه بوا یه، سه عات دوا زده و نیو ده هاته وه و ناچار بوو ئه و دوو که ل و بۆگه نه جگه ره یه ی باوکی تامل بکا و به دم کۆخه و هه ناسه سوارییه وه نان و چاییه که ی بخوات. هه تا به یانیشت له نیو جیگا که یدا له به ر ژانی سینگی جینگل بدات. که دایکی ده رگای هاله که ی کرده وه و چوو ژوو ری، دوو که ل و بۆنی جگه ره هاشا ولی هینا بۆ که وشکه نده که و خۆی کرد به قورگی ئه میردا و له گه ل هه ناسه ی گه رم و سیخه سیخی سینگی باوه شیان به یه کدا کرد. به یه له گه راپه وه بۆ حه وشه و چو له سووچی دیواری حه وشه و ئاوده سته که دانیشه ت. دهستی به سینگییه وه گرت و کۆخه پیرانی پیکرد. زگی له برسانا قۆره ی ده هات و سینگ و گه رووه برینداره که ی ده تگوت بیساری پتوه کراوه. سه ری نا به دیواره که وه و خه یالی ماشینه پۆلیسییه که بردی بۆ ده وری فه له که ی ئه سکه نده ری.

دایکی نان و چایی به باوکی ئه میردا و بالنجیکی بۆ دانا تا راکشی. پاشان چو له چیشته خانه که بابۆله یه کی بۆ ئه میر کرد و رۆی بۆ حه وشه. ئه میر له جیگای هه میشه ی خۆی بوو. سووچی دیواری حه وشه و ئاوده سته که. کاتییک دایکی به بابۆله هیره لماسییه وه گه یشته لای ئه میر به لادا هاتبوو. له په نا یدا دانیشه ت و سه ری ئه میری کرده سه ر رانی خۆی. ئاره قه ی روومه ته گه نم ره نگه که ی عه رزه که ی ته رکردبوو. به له پی دهستی قوره که ی له روومه تی سړی و دهستی نایه سه ر سینگی ئه میر و فرمیسک به چاویدا هاته خوار.

دوا ی سه عاتییک باوکی ئه میر له ژوو ریوه گوراندی:

- کالتی! پاکه تی جگه ره که مت له کوئی دانا وه؟!